

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 21. oktober 2018

Kirkedag: 21.s.e.Trin/B

Tekst: Ez 18,1-4a; Åb 3,7-13; Luk 13,1-9

Salmer:

SK: 731 * 547 * 308 * 592 * 471,4 * 399

LL: 731 * 547 * 592 * 471,4 * 399

På Jesu tid var der hos mange mennesker en snæver sammenhæng mellem livets lykke og ulykke og menneskers syndighed og ikke-syndighed. Denne sammenhæng begrundes med nogen retfærdighed, og med megen misforståelse, i enkelte bibeltekster. Vi får et eksempel på det i det ordsprog, der refereres i GT-læsningen i dag: ”Fædrene spiser sure druer, og sønnerne får stumpe tænder.” Heri er opfattelsen endda udvidet således, at fædrenes synder må sønnerne bøde for.

Når dette løftedes op på det åndelige plan, så betød det, at der var sammenhæng i menneskers liv mellem deres gode og dårlige handlinger og Guds velsignelse eller forbandelse. Kort sagt, hvis du gør det gode, ikke synder, så velsigner Gud dig, og du får lykke og fremgang i livet. Hvis du gør det onde, synder, så forbander Gud dig, og du møder ulykke og ondt i dit liv.

Meget langt hen ad vejen var det forklaring på mange ting i tilværelsen. Det var også svaret på mange af livets store spørgsmål, om end svaret kunne være lidt svært at gennemskue. Det er f.eks. også hele den problematik, der blandt andet er temaet i Jobs bog i GT. Den kan I selv læse i løbet af eftermiddagen.

Men ser vi f.eks. GT igennem, så slår denne problematik jo f.eks. igennem derved, at når det enkelte menneske oplever fremgang og lykke, så lovprises Gud og mennesket roses, ofte af sig selv, for sin retfærdighed. Men modsat giver det jo også problemer, når ulykkerne ramler ned over en. For hvad har jeg gjort forkert? Hvorfor er Gud vred? Hvorfor straffer Gud? Hvilken synd har jeg begået? Spørgsmålene hober sig op, og konflikterne i temaet om livets lykke/ulykke står nærmest i kø. Og det er udgangspunktet for samtalen med Jesus om de mennesker, som blev nedslaget af Pilatus og dem, som tårnet i Siloa styrtede ned over.

Dette lader vi lige ligge lidt. For vi skal lige holde lidt fast i det med i livet at se sammenhængen mellem retfærdighed/gode gerninger og velsignelse og synd og forbandelse fra Gud. Det er nemlig en opfattelse, som ikke ret mange mennesker har i dag. Der findes enkelte total afsporede retninger i kristen tro, som stadig hylder dette princip; men det er ikke grundtonen i nutidens kristne tro og kultur. Og dog – det er ikke længere væk, end at mange mennesker faktisk godt kan få anfægtelser og kriser i sjæleliv og tro, når livet for alvor går i stykker for os ved alvorlige ulykker og tragiske dødsfald. Så er det faktisk ikke så sjældent, at mennesker, også mennesker, som ellers ikke gør sig så meget i det kristne og åndelige spektrum i livet, at de spørger efter, hvor Gud er i det. For hvis Gud er, så... Og jeg møder det ofte også i forbindelse med dødsfald, hvor mennesker giver udtryk for, at afdøde var jo et flinkt menneske, så det skal nok gå ham godt. Her tror jeg dog, at det ofte også er en miskmask af den gamle problematik i forhold til Gud, og reinkarnationstanken. Og alene det, at vi kan blande disse to ting sammen, viser jo blot, hvor lidt vi har forstået sagen, og hvor meget vi har misforstået begge ting. Men det sætter sig spor i vore følelser og i vore tanker om livet. Og det giver problemer.

Men når talen i dag handler om lykke/ulykke og velsignelse/forbandelse, så er målestokken jo ofte noget helt andet end det guddommeliges indblanding i vore liv. For langt de fleste mennesker, så – hvis der er noget ”guddommeligt” aspekt i livet, så beskrives det ved skæbnen. Dét er det store, styrende princip i livet, og dét er vi mennesker totalt magtesløse overfor. Det er vi kun ofre for, for skæbnen synes nærmest almægtig. Dernæst så er enhver jo sin egen lykkes smed. Hvilket jo også er rigtigt et stykke hen ad vejen. Hvordan mit liv former sig, og hvad jeg får ud af det, er da langt hen ad vejen resultatet af mine valg og mine muligheder og evnen eller mangel på samme til at udnytte disse. Men princippet med at være sin egen lykkes smed har en slagside: for hvad så, når det går galt? Er enhver så også sin egen ulykkes smed? Ja, på en måde, for dumme valg kan have ulykkelige konsekvenser. Men dette princip giver ikke fyldestgørende svar på livets større spørgsmål, og vi erkender ikke så let, at enhver er sin egen ulykkes smed. Dette princip indeholder til gengæld overhovedet ikke noget med Guds indvirken/indblanding i livet. Der er ikke den mindste mulighed for, at Gud velsigner eller forbander. I princippet med egen lykkes smed, er det totalt meningsløst at synges, som vi gør i høstsalmen *Vi pløjede og vi såede*, at ”alle gode gaver, de kommer oven ned.”

Årsagen til lykke/velsignelse eller det modsatte var for de gamle synd eller retfærdighed. Dét har virkelig svag gennemslagskraft i dag. Når vi i dag taler om, at vi skal have det gode liv, så er omdrejningspunktet ikke syndighed eller retfærdighed, men sundhed. Sundhed er blevet vor tids religion.

Jeg fornægter ikke sundhed, som begreb; men jeg fornægter sundhed som næsten et religiøst princip. Og det bliver religiøst og Gud-løst, når vi kobler det sammen med livets lykke. Og tilsyneladende så bliver vi lykkeligere, når vi er radmagre. Vi

bliver lykkeligere, når vi rækker ud efter et stykke chokolade og samtidig husker, at nu skal vi løbe 1 km. mere senere på dagen. Den, der lever sundt, lever længere og lykkeligere er budskabet. Og får respekt, og indgyder sine omgivelser dårlig samvittighed. Som sagt er der ikke noget i vejen med sundhed; men det er ikke en religion, og når det gøres til det, så bliver det selvfikseret, narcissistisk og kommer helt utroligt meget til at fokusere på vores ydre. Desværre er det god tone i dagens Danmark.

Møder man op på arbejde mandag morgen og skal aflægge rapport for kollegerne om, hvad man har lavet i weekenden, så er der jo ingen, der spørger ind til eller ser på én med respekt og agtelse, hvis man fortæller, at man var til gudstjeneste i går, og det var bare så fedt. Men hvis man fortæller, at man lige tog en maraton inden turen i fitnesscenteret i lørdags, og så havde man venner på besøg til en god middag med lidt rødvin til om aftenen, så jeg løb til bageren om søndagen for at købe grovboller, ja, så er man jo nærmest guddommeliggjort, og man kan være sikker på, at man dør ikke. I hvert tilfælde ikke af siddesår. Måske af overanstrengelse. I 1947 udgav Willard Motley en roman, som på dansk kom til at hedde *Lev stærkt, dø ung*. I denne roman har den unge, smukke Nick Romanos et motto: Lev stærk, dø ung og bliv et smukt lig. I dag synes det ”religiøse” motto at være: løb stærkt og bliv et slankt lig.

Når det er hovedreligionen i dag, så virker Jesu ord i dagens evangelium lidt som at blande olie og vand. Jesus har en tilgang til livet, som vi på mange måder er milevidt fra. Og det kan virke, som om Jesus siger noget i øst, og vi er i vest, når Jesus taler om mennesker, der er blevet ofre for andre menneskers ondskab eller den pludselige og tragiske ulykke og det i sammenhæng med synd. Hvad i alverden mener han?

Jesus modgår tankegangen om lykke/ulykke og velsignelse/forbandelse. Sammen med hans lignelse om træet, der ikke bærer frugt, drejer han i stedet samtalen hen på nogle andre pointer.

Den ene pointe er livets skrøbelighed. Uagtet lykke/ulykke, synd eller retfærdighed, så er livet skrøbeligt. Andre menneskers ondskab, den pludselige ulykke, naturkatastrofen eller hvad det nu kunne være, kan ramme os alle. Og det kan ramme os alle pludseligt. Selv topatleter kan få hjertestop. Sundhedsguruer kan få kræft. Eneboeren i det fredelige hus langt ude på landet bliver offer for hjemmerøveri. Der er nogle gange kun et sekund mellem liv og død. Det er i år 100 året for afslutningen af 1. verdenskrig. Det er uhyrligt, hvad mennesker blev budt af rædsler også i denne krig. Og det overgår al forstand, at deres fysik og psyke stod det igennem, hvilket jo så heller ikke gjaldt alle. Men menneskeheden som sådan kom igennem det uden en kollektiv krisepsykolog. I sommer kørte det hele verden rundt med en flok drenge, der blev fanget i en grotte i Thailand og overlevede. Det er ufatteligt, hvad livet kan klare. Alligevel er livet meget skrøbeligt. Og vi lever alle med livets skrøbelighed, er Jesu pointe.

En anden pointe, Jesus har, er dommen. Træet dømmes på dets manglende frugt. Jesu pointe er, at fuldstændig på linie med, at alle mennesker er underlagt livets skrøbelighed, er alle mennesker underlagt Guds dom over livet.

Men lignelsen om figentræet har faktisk også en pointe, der er ret tankevækkende, og især, hvis man som Jesu tilhørere ser en sammenhæng mellem lykke og velsignelse og ulykke og forbandelse. Jesu pointe er her, at tilhøreren faktisk bør spørge sig selv: Hvorfor er jeg ikke død? Hvorfor får jeg lov at leve? Hvorfor har Gud ikke for længe taget mit liv? Hvorfor skal jeg

have lov at være? Sådan bør der spørges i erkendelsen af, at der ikke er frugter på træet. I erkendelsen af, at alle menneskers liv er skrøbeligt og i Guds dom er vi alle syndere og uretfærdige. Hylder man princippet med velsignelse og lykke og ulykke og forbandelse, så er det faktisk en tankevækkende pointe. En pointe, som holder fast i, at Gud dømmes.

Det kan godt være, at vi mennesker ikke har det så godt med det, at Gud er dommer. Men vi kommer ikke uden om, at det er med i Bibelens tekster om Gud, også i dagens evangelium.

Evangelium – glædeligt budskab! Der er så sandeligt et glædeligt budskab i dagens ord til os. Det glædelige budskab ligger i den pointe, Jesus også har og som ligger mellem livets skrøbelighed og Guds dom, og vel nok er hovedpointen. Mellem livets skrøbelighed, som kan blive aktuel, og Guds dom, dér er livets nu. Dér står vi. I lignelsen om træet er vi dér, hvor der gives os en chance til, i og med, at der graves og gødes om træet, så det måske lykkes, at få det til at bære frugt.

Jesus vil have os til at se, at livet er skrøbeligt, og vi skal møde Guds dom. Men vi har tid endnu til at omvende os. Men vi ved ikke, hvor meget tid, grundet livets skrøbelighed, derfor skal der ske noget i dag. Jesus opfordrer til omvendelse og besindelse.

For nogle af Jesu tilhørere og for nogle mennesker i dag vil det betyde et helt nyt perspektiv at se både livet, sig selv og ikke mindst Gud i. Det vil betyde en radikal omvendelse i livsfilosofi, livsudfoldelse og tro. Det vil betyde i forhold til Jesus at omvendes fra at være vantro til troende. Så kunne vi jo mene, at så er det ikke så relevant for os, samlet til gudstjeneste i Guds hus. Jesus, der skyder du forbi! Vi er kommet forbi

dette. Vi har set lyset og er blevet omvendt og er troende, kristne mennesker. Alligevel er det også relevant for os.

Jesus har lært os bønnen Fader vor. I den bøn lærer han os dagligt at bede: "Led os ikke ind i fristelsen." Det handler ikke så meget om fristelsen til at tage 111 mio. kroner, som man ikke har ret til. Det handler om frafaldets fristelse. Det handler om fristelsen til at tro, at livets højeste princip er princippet om egen lykkes smed. Det handler om fristelsen til at gøre sundhed til en religion og fitnesscentret til et gudshus. Den fristelse skal vi bevares imod, for den kan overmande os alle sammen og omvende os fra at være Jesus-troende til at være selv-troende, overmande os, så vi går fra at være retfærdiggjorte af Guds nåde til at tro, at vi skal være selvretfærdige.

Frugterne, som manden kigger efter, er ikke, hvad vi gør; men hvad vi er. Er vi troende med Jesus Kristus som ham, der vil drage omsorg for os, så det måske lykkes, eller er vi vantro i forhold til Jesus. Hos profeten Ezekiel læste vi, at Gud afviste princippet med de sure druer og dårlige tænder, fordi, som det hedder: "Alle menneskers liv tilhører mig." Den erkendelse må vi hvile i, og glædes os over, at vi hører til i Guds nåde ved Jesus Kristus.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.